

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Jenny Hall
010 – 224 12 57
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Beslut om ny förvaltare samt fastställelse av skötselplan för naturreservatet Stora Hults fäläad i Båstads kommun samt bevarandeplan för Stora Hults fäläad.

Ekologigruppen AB har i samarbete med Länsstyrelsen utarbetat ett förslag till kombinerad skötselplan och bevarandeplan för naturreservatet Stora Hults fäläad i Båstads kommun. Beslutet om bildande av naturreservatet togs den 1959 och naturreservatet har hittills saknat skötselplan men har haft en bevarandeplan som kungjorts av Länsstyrelsen den 16 december 2005. Förslaget på skötselplan och bevarandeplan har remissbehandlats och remisstiden gick ut den 12 mars 2019.

Länsstyrelsens beslut

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyss nämnda förordning för Natura 2000-området Stora Hults fäläad (SE0420149).

Länsstyrelsen beslutar även med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att länsstyrelsen ska förvalta naturreservatet. Länsstyrelsen återkallar förordnandet av Naturskyddsföreningen i Skåne som förvaltare av reservatet.”

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga C

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsassessor Caroline Tornhill, beslutande ställeföreträdande enhetschef Christer Persson, och föredragande naturvårdshandläggare Jenny Hall.

Christer Persson

Jenny Hall

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför underskrifter

Bilagor:

- A. Kombinerad skötselplan och bevarandeplan för naturreservatet Stora Hults fålad
- B. Sammanställning av remissyttrande
- C. Hur man överklagar
- D Sändlista

Länsstyrelsen
Skåne

Bilaga A

Skötselplan för naturreservatet Stora Hults fälä i Båstad kommun

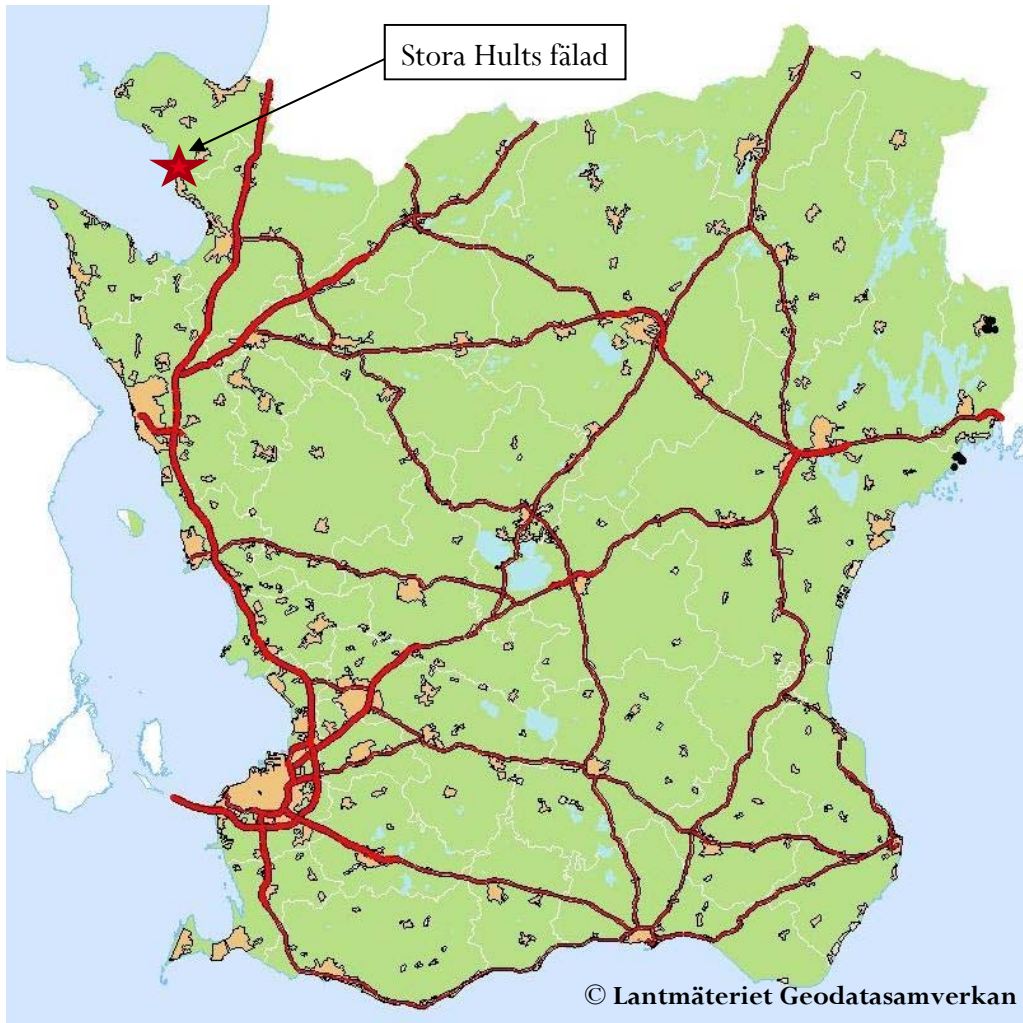
Samt bevarandeplan för Natura 2000-området
Stora Hults fälä (SE 0420149)

Fastställt: 2019-06-13
Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne
Planförfattare: Magnus Nilsson, Ekologigruppen AB
(Jenny Hall, Länsstyrelsen)
Beställningsadress: www.lansstyrelsen.se/skane

Copyright: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 511-38286-2018, 1278-209

Omslagsbild: Stora Hults fälad från väster
Foto: Magnus Nilsson, Ekologigruppen

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 SYFTET MED NATURRESERVATET	6
2 BESKRIVNING AV OMRÅDET	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.1.1 Information om Natura 2000	8
2.1.2 Viktigt att tänka på	9
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	10
2.2.1 Geomorfologi och hydrologi	10
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	11
2.2.3 Biologi	11
2.2.4 Friluftsliv	14
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	14
3 ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING	15
3.1 Övergripande mål	15
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	16
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR PLANERINGSOMRÅDENA	17
4.1 Planeringsområde A – Öppen torr till frisk naturbetesmark på dyner	17
4.2 Planeringsområde B – Öppen fuktig natur- och kulturbetesmark	20
5 FRILUFTSLIV	22
5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar	22
5.2 Vägvisning	22
5.3 Vägar, stigar och leder	22
5.4 Renhållning och sanitära anordningar	22
5.5 Eldning	23
6 ARTER	24
6.1 Rödlistade arter	24
6.2 Typiska arter och indikatorarter	25
7 TILLSYN	27
8 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	27
8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	27
8.2 Revidering av skötselplanen	27
8.3 Uppföljning av kostnader	27
9 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR	27
10 KÄLLOR	28
10.1 Litteratur	28
10.2 Kartor, databaser och hemsidor	28
10.3 Muntliga kontakter	28
Bilaga 1. Arter funna vid Skånes florainventering 1990, 1994, 1999	
Bilaga 2. Lageskarta	
Bilaga 3. Skötselområden	
Bilaga 4. Skötselområden med förslag på buskar som bevaras. Övrigt röjs bort	
Bilaga 5. Natura 2000-naturtyper	
Bilaga 6. Tillgänglighet, parkering och informationstavlor	

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel, vilken redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, det vill säga den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter. Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena. Stora Hults Fälad ligger strax norr om Vejbystrand, på Bjärehalvöns sydvästra strand mot Skälderviken.

Bilden tagen från sydväst mot nordost, med betesmark på sanddyner i förgrunden

1 Syftet med naturreservatet

För att det karaktäristiska utmarksbetet (fälad) på sanddyner skall kunna bestå och utvecklas i enlighet med det ursprungliga beslutet, skall syftet med reservatet och skötselplanen vara följande:

- Bevara och återskapa ett kulturhistoriskt, ålderdomligt, i stort sett trädfrött utmarkslandskap bestående av hävdade gräsmarker på ett dynlandskap som främst innefattar i grå dyner (2130), men även silikatgräsmarker (6270), stagggräsmarker (6230), fuktängar med blåttåtel och starr (6410) och övriga fuktängar.
- Bevara biologisk mångfald, främst i form av hävdgynnad kärlväxtflora och insekter knutna till gräsmarker och sanddyner. Vegetationen i reservatet skall så långt möjligt domineras av lågvuxna, hävdgynnade växtarter genom att hävden med bete, röjning och eventuellt extensiv bränning bibehålls eller utvecklas. Gräsbeväxta dyner med sandblottor ska ha fortsatt möjlighet att existera och ombildas. Exempel på typiska arter knutna till dessa biotoper som ska gynnas och ha livskraftiga populationer är backtimjan, stagg, sandstarr och borsttåtel.
- Förekomsten av hotade eller sällsynta växt- och djurarter, som är knutna till naturtyperna gräsmarker, fuktängar, översilningsmarker och sanddyner, skall bevaras och utvecklas så att de kan förny sig i långsiktigt livskraftiga populationer. I de torrare betesmarken växer bl.a. backtimjan (NT) och jordtistel (NT). I kanten av bäcken inom reservatet växer bl.a. källfräne (VU) och blågrönt mannagräs (VU, 1990).
- Trädgårdsväxter och invasiva arter såsom vresros, skall inte förekomma. Ohävdarter som björnbär och brännässla skall kraftigt reduceras.
- Bibehålla de rekreations- och friluftslivsmässiga värdena i området.

Figur 1. Reservatet är markerat med punktstreckad linje på Topografiska Webbkartan
 © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Stora Hults fälad, bildat 1959.
Kommun	Båstads kommun
Natura 2000 ID	SE0420149
NVR/DOS-ID	2000971
Gränser	Området begränsas av mitten av grön linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 2)
Fastighet	Storahult 6:90, Båstad kommun
Markägarkategori	Enskild. Naturskyddsföreningen i Skåne
Läge	4,5 km sydväst om Förslövs kyrka, 200 meter från Skäldervikens strand.
Kartblad	Topografiska kartor: Helsingborg, blad 4
Koordinat centralpunkt	x: 361716 y: 6244560 (SWEREF99)
Naturgeografisk region	Kontinental region, Nemoral zon
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Areal	4,8 ha (4,7937 ha)

Markslag	Areal, ha	Övrigt
Betesmark	4,8 ha	Inkluderat silikatgräsmarker, dyner, staggräsmarker och fuktängar m.m.
Vattendrag	Ca 210 m	Meandrande genom fuktängen

2.1.1 Information om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Direktiverna har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiverna bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa fullgod bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m.

Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Naturtypernas fullständiga namn med tillhörande koder redovisas i tabell 1, medan naturtypernas kortnamn används i den beskrivande texten.

2.1.2 Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000-områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska i stället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen eller den kombinerade bevarandeplanen och skötselplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner eller kombinerade bevarande- och skötselplaner även innan dessa planer har beslutats. Habitatens utbredning finns även redovisade på karta, se bilaga 5.

Tabell 1. Stora Hults naturtyper med arealer 2005, uppdaterade 2011 och 2018 . Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter.

Naturtyp	Fullgod status	Icke fullgod status
(2130) Grå dyner	3,35 ha	
(6230) Stagg-gräsmarker Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat	-	0,11ha
(6270) Silikatgräsmarker. Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ	0,07 ha	-
(6410) Fuktängar Fuktängar med blåtåtel och starr	-	0,70 ha
Total areal Natura 2000-naturtyper:	4,23 ha	

I området finns det även mark som inte kan klassas som Natura 2000 naturtyp, 0,45 ha fuktäng (6915) och 0,11ha öppen kultiverad betesmark (6911). Total områdesareal är 4,79 ha.

Silikatgräsmarker med backtimjan på de östra backarna. Området är bitvis igenväxt med buskar som en och fläder.

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha fullgod bevarandestatus. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan fullgod bevarandestatus innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer.

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi och hydrologi

Området utgörs helt av en betesmark med både fuktiga områden och torra backar. Stora delar av betesmarken ligger på sanddyner, s.k. grå dyner, dominerade av sandstarr. I väster är området mer flackt för att centralt vara mer småkuperat och avslutas i norr med större backar som lutar ner åt väster. En mindre bäck rinner genom området och medför näringsrikt vatten som ger upphov till fuktiga partier och översilningsområden, bitvis mycket näringsrika.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

1700-talets skånska landskap var ett utpräglat betes- och slätterlandskap. Betydligt mer än hälften av Skånes yta, kanske ända upp mot trefjärdedelar, utnyttjades vid denna tid för bete eller slätter. Med undantag för mycket branta eller mycket fuktiga partier betades all utmark.

Stora Hult nämns första gången i skrift år 1524 (Hulte). Första delen av namnet kommer från ordet stor (Jfr Lilla Hult) och andra delen kommer från ordet hult i betydelsen liten skog, skogsdunge. Inför laga skiftet 1841 låg det uppe i själva Stora Hults by 11 gårdar och det fanns ytterligare 3 hus i närheten. Av dessa totalt 14 fastigheter flyttades 7 ut från byn.

Stora hults fälad är en rest av utmarken till Stora hult. Idag utgörs omgivningen av bostadsområde, huvudsakligen fritidshus med en del åretruntboende. Större delen av bebyggelsen har kommit till efter 1947 (då flygbilder från denna tid visar ett annat landskap). Stora Hults fälad har länge varit en betad gräsmark på sandigt underlag. På flygbilder från 1960 och 1975 syns att det fanns buskar och unga träd på samma ställen som idag, framför allt i den östra delen, men att de sedan växt, brett ut sig och tagit mer av gräsmarken i anspråk. På Laga skifteskartan från 1841 är området öppet utmarksbete.

Inom naturreservatet Stora Hults strand, vid Skälderviken, 200 meter väster om Stora Hults fälad, har bondehamnen Grytehamn eller Grytan legat. Denna hamn var utskeppningshamn för bland annat vedtransporter till Köpenhamn och omnämns redan 1547. Från 1615 till 1641 togs tullavgifter ut i hamnen vilka finns bevarade hos det danska riksarkivet. Hamnen fortsatte dock att existera och avvecklades förmodligen under sent 1800-tal.

Under 1950-talet hade Fritz Nilsson hand om marken vid Stora Hults fälad och fram till dagens datum har efterkommande släktingar till Fritz Nilsson skött om fäladen som i folkmun kallas Friza fälad.

2.2.3 Biologi

På fäladen finner man ett glest buskskikt, men överlag är det öppen gräsdominerad betesmark i reservatet. På de torra markerna växer hårdiga växter som gul fetknopp, trift och backtimjan.

I Stora Hults fälad är marken övervägande sandig och torr. Större delen av de torra partierna av betesmarken är småkuperad på grund av tidigare dynbildning på ett gammalt flygsandsfält och sandblottor är allmänt förekommande. Sandstarr dominerar dessa dyner med inslag av borsttåtel, kärringtand, gulmåra, fårsvingel och trift. (Dessa är grå dyner, 2130, enligt Natura2000). Ovanför, österut i området där backarna är högre, utgörs naturtypen av lite friskare örtrikare fältskikt med växter som backtimjan, fårsvingel, gulmåra, liten blåkllocka, jordtistel, kärringtand och gråfibbla. Detta stämmer in på silikatgräsmarker (artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ, 6270). Buskskiktet utgörs av bland annat en, fläder, fågelbär, nyponros, slån, hagtorn och utgör bitvis ganska stora täta buskage. Trädsiktet är sparsamt och består av och tall (svarttall). I de

fuktiga partierna i västra delen finner man naturtypen fuktängar (fuktängar med blååtäl och starr, 6410). Karaktäristiska växter är bland annat darrgräs, hirsstarr, hundstarr och kärrtistel. Små partier i kanten av fuktängen utgörs av Stagg-gräsmarker (Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat, 6230) med några tuvor stagg, hirsstarr, luddtåtel, knägräs och krypven. Utmed bäcken växer källfräne, sumpfräne, bäckveronika, älgört och brännässla. Området har även inventerats inom projektet Skånes Flora (bilaga 1). Det förekommer ett flertal arter inom naturreservatet som är rödlistade. Rödlistan för Sverige utarbetas av ArtDatabanken och anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika hotkategorier beroende på artens status. Rödlistade arter, typiska arter och indikatorarter återfinns även i tabell under kapitel 6 (från Skånes flora, och bevarandeplan, kompletterat med fynd i samband med skötselplanarbetet).

Hela området betas i dag med hästar och ett par får. De västra delarna med lite fuktigare och mer kultiverade partier är tämligen välbetade. Stora delar i de fuktigare flacka partierna i söder är dock igenväxta med björnbär. På dynerna i öster förekommer en del slånbuskar.

Nedan beskrivs aktuella naturtyper kortfattat och det framgår vilka typiska arter (dvs arter som indikerar en gynnsam bevarandestatus) och karaktäristiska arter (arter som stödjer tolkningen av en viss naturtyp enligt EUs tolkningsmanual) som förekommer inom respektive naturtyp i området.

Grå dyner (2130 permanenta kustnära grå dyner med örtvegetation)

Stabila, kustnära sanddyner som inte längre vandrar. De permanenta sanddynerna kan vara bevuxna med mer eller mindre sluten perenn, gräsdominerad örtvegetation och rikligt förekommande moss- och lavmattor, men kan också vara glest bevuxna med ettåriga arter. Vegetationen är ofta mosaikartad.

I Stora Hults fälad är det betade dyner som påminner mycket om andra typer av torra betesmarker och har en relativt tät grässvål som domineras av gräs och örter. I naturtypen förekommer borsttåtel som är en typisk och en karaktäristisk art, käringtand som är en karaktäristisk och typisk art, sandstarr som är en dominerade art är en karaktärsart, och även gulmåra och fårsvingel är karaktärsarter i naturtypen.

För naturtypen finns det några viktiga strukturer och funktioner: Naturlig dynamik i sanddynsområdet som helhet och det ska till en del finns fritt rörlig sand som kan transporteras med vinden. Det ska finnas en mosaik mellan öppen sand och markvegetation Miljön ska vara öppen med bara enstaka träd och buskar av inhemska arter så att mycket sol kan nå marken. Måttligt slitage och omrörning som upprätthåller den interna dynamiken och skapar ett visst inslag av blottad sand.

Stagg-gräsmarker (6230 Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat)

På stagg-gräsmarker är stagg en av de viktigaste arterna men för att det ska räknas som 6230 måste vegetationen i övrigt vara artrik, det räcker inte med att det bara finns stagg. Stagg-gräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Artrika, hävdpräglade stagg-gräsmarker 6230 finns nedanför trädgränsen på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång

hävdkontinuitet, men kan vara i igenväxningstadium. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas

I naturtypen på Stora Hults fälad förekommer stagg som är en typisk och en karaktäristisk art, liksom knägräs som är både en typisk och en karaktäristisk art samt hirsstarr som är en karaktäristisk art. Viktiga strukturer och funktioner: De viktigaste strukturerna och funktionerna på stagg-gräsmarker är det är tydligt hävdpräglad vegetation på kalkfattig mark med en naturlig näringsstatus (ej gödslingspåverkat annat än från betande djur). Det finns för naturtypen en naturlig artsammansättning och miljön är relativt öppen med mindre än 30% täckningsgrad av träd och buskar, ett visst inslag av träd och buskar är dock oftast gynnsamt

Silikatgräsmarker (6270, Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ)

Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas. Silikatgräsmarker är den vanligaste betesmarkstypen i Sverige och har vanligen en örtrik markvegetation. Silikatgräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

I naturtypen på Stora Hults fälad förekommer backtimjan som är en typisk och en karaktäristisk art, liksom liten blålocka som är både en typisk och en karaktäristisk art samt gulmåra som är en karaktäristisk art.

Viktiga strukturer och funktioner: De viktigaste strukturerna och funktionerna på silikatgräsmarker är det är tydligt hävdpräglad vegetation på kalkfattig mark med en naturlig näringsstatus (ej gödslingspåverkat annat än från betande djur). Det finns för naturtypen en naturlig artsammansättning och miljön är relativt öppen med mindre än 30% täckningsgrad av träd och buskar, ett visst inslag av träd och buskar är dock oftast gynnsamt

Fuktängar (6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr)

Hävdpräglade fuktängar med blåtåtel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

I naturtypen på Stora Hults fälad förekommer hirsstarr som är en typisk och en karaktäristisk art, liksom darrgräs som är både en typisk och en karaktäristisk art samt hundstarr som är en karaktäristisk art och stagg som är en typisk art.

Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter.

Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet.

Viktiga strukturer och funktioner: Det är viktigt att marken har en naturlig näringsstatus (ej gödningspåverkat annat än från betande djur) och att markvegetationen är tydligt hävdpräglad samt har en för naturtypen naturlig artsammansättning. Det är även betydelsefullt med tillräcklig markfuktighet och naturlig hydrologi.

2.2.4 Friluftsliv

Stora Hults fälad är beläget norr om Vejbystrand, i byn Stora Hult. Den ligger bara ett par hundra meter från havet. Parkeringsplats finns ner mot stranden vid närbelägna naturreservatet Stora Hults strand, som är mycket frekventerat av badgäster sommartid. Skåneleden löper genom strandreservatet.

Busshållplats finns i Vejbystrand, några hundra meter från reservatet. Området ligger inom ett större område som utpekats som riksintresse för friluftslivet.

Det finns slitna informationsskyltar i området, liksom stättor, men både skyltar och stättor bör ser över och fler genomgångar och nya skyltar bör sättas upp. Någon stig löper planlöst genom området, men kan också vara en djurstig upptrampad av kreatur. Området är ej anpassat för människor med funktionsnedsättning.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

Det finns olika slags faktorer som kan påverka området negativt, dessa är översiktligt sammanställda i tabell 2 nedan.

Tabell 2.

Översiktlig hotbilsanalys (betydande/stor/liten/obetydlig/ingen/okänd påverkan)

*under förutsättning att inga regleringar görs i reservatsbeslutet

1. kan lokalt ha en betydande påverkan, 2. kan vid vissa platser och tider på året ha en betydande påverkan. Sammanställningen är gjord med utgångspunkt i den kunskap som är tillgänglig vid upprättandet av denna skötselplan och har inte ambitionen att vara fullständig. Ny kunskap och förändrade miljöfaktorer kräver ny analys.

Typ av påverkan	Påverk- an idag	Påverkan i framtid*	Verksam- het inom området	Påverkan utifrån	Kommentar
ÖVERGÖDNING					
Utsläpp till vatten kan ha en stor påverkan utmed vattendraget.	1	1		X	Jordbruk ovanför förser vattendraget med näringsämnen. Det ger lokal påverkan utmed vattendraget.
Nedfall av luftburet kväve kan ha en påverkan i hela området	1	1		X	Sjöfart, vägtrafik, flyg m.m. ger en generell påverkan.
Ökade gödseffekter genom tillförsel av direkt eller indirekt (tillskottsutfodring)	1	1	x		Direkt gödsling eller kalkning, eller tillskottsutfodring av djuren kan bidra till ökad näringspåverkan

HYDROLOGI					
Förändrad hydrologi kan påverka området	1	1		X	Höjda havsnivåer, eller större tillrinning från kringliggande marker. Ökad tillrinning av dagvatten i bäcken
EXPLOATERING					
Exploatering av närområdet kan påverka hydrologin och bidra till mer föroreningar	1	1		X	Fler närliggande hus riskerar att bidra med läckage av olika föroreningar och gifter samt högre grad av nedskräpning
INVASIVA ARTER					
Avsiktlig eller oavsiktlig spridning av främmande eller invasiva arter		1		X	Främmande eller invasiva arter kan slå ut arter i den naturligt förekommande faunan och floran
HÄVD & SKÖTSEL					
Brist på hävd. Lagom antal betesdjur av lämpligt slag eller andra hävdmetoder krävs för att bibehålla naturtyperna	1	1	1		Brist på lämpliga betesdjur kan uppkomma, då kan slåtter eller bränning av vissa delar utgöra alternativ skötsel
Igenväxning kan ha en betydande påverkan i stora delar av området.	1	1	X		Björnbären brer ut sig och kommer tillbaka kort efter röjning. Detta är ett akut problem med stor påverkan.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för hela naturreservatet är att ha en välhävdad gräsmark som framför allt bevarar och utvecklar den hävdgynnade floran, faunan och fungan. Därtill är målet att bevara dyner och kontinuerligt skapa nya sandblottor för sandlevande insekter och växter.

Naturtyperna silikatgräsmarker och grå dyner, ska tillsammans utgöra en areal på minst 3,4 ha, stagg-gräsmarker 0,11 ha och fuktängar med blåtåtel eller starr 0,70 ha. På längre sikt när fuktängen som idag inte håller naturtyp (6915) fått högre kvalitet kan naturtypen fuktängar med blåtåtel eller starr utökas. Även den kultiverade betesmarken bedöms på lång sikt kunna utvecklas

till artrik silikatgräsmark. Specifikt för Natura 2000-typerna är att de typiska arterna backtimjan, hirsstarr och stagg förekommer liksom sandstarr och borsttåtel.

Naturreservatet sett från väster mot öster. Fuktigare betesmarker igenväxta med björnbär i förgrunden samt dyner och silikatgräsmarker i bakgrunden. På backarna längst i öster ser man hur buskar och träd brer ut sig.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive planeringsområde.

- Stora delar av buskar, sly och träd röjs bort. Se vidare omfattningen under respektive skötselområde.
- Eldning eller bortförsl av det bortröjda.
- Bete av tillräcklig omfattning för att nå bevarandemålen.
- Olika typer av betesdjur, tillräckligt antal, tidigt betespåsläpp och tillräckligt lång betesperiod för att nå bevarandemålen (vilka ej bedöms nås vid datum för denna skrivning).
- Betesdjur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel bör ej beta i naturreservatet. Avmaskning av betesdjur i reservatet bör också undvikas.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för planeringsområdena

Naturreseptatet har delats in i 2 olika planeringsområden, med olika naturtyper som är olika till karaktären, kräver lite olika åtgärder, men som till stor del kräver samma löpande skötselåtgärder. Knappt en tredjedel av naturreseptatet består av fuktängar och resten av torra betesmarker, främst på sanddyner. Varje planeringsområde kan i sin tur delas in i två delområden efter specifik naturtyp och lite olika restaureringsåtgärder.

Friluftsliv och skötsel av anläggningar beskrivs under kapitel 5.

- Planeringsområde A: Öppen torr betesmark med silikatgräsmark och grå dyner med sandstarr.
- Planeringsområde B: Fuktäng med blåtåtel eller starr och artrika stagg-gräsmarker samt en mindre del kultiverad gräsmark och ett näringsrikt mindre vattendrag.

4.1 Planeringsområde A – Öppen torr till frisk naturbetesmark på dyner

Delområde 1: Öppen torr betesmark på sandiga backar.

Delområde 2: Öppen betesmark på sanddyner med sandstarr och sandblottor

Area på hela planeringsområde A (Delområde 1 och 2) = 3,4 ha

Naturtyper: Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ = silikatgräsmarker, (6270), Grå dyner (2130)

Beskrivning

Delområde 1 består av artrika sandiga backar som sluttar ner från reservatets östra kant mot väster. Området är bitvis bevuxet med svarttall samt med stora buskage bestående av slån, fläder och nypon. Gräsmarkerna är tämligen välhåvade och artrika med backtimjan (rödlistad, NT), gulmåra, liten blålocka, jordtistel (rödlistad, NT), fårsvingel, gråfibbla och kärringtand m.m.

Delområde 2 är de centrala delarna av naturreseptatet och söderut mot vägen. Området består av sanddyner, så kallade grå dyner, med dominans av sandstarr och inslag av borsttåtel. Här finns flera sandblottor, lämpliga för bl.a. sandlevande insekter och sandödlor. I dessa torra sandiga delar är igenväxningen av buskar och träd betydligt mindre, men inslag av slån och nypon förekommer, särskilt närmast vägen i söder.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

De bevarandemål som fastställts inom ramen för Natura 2000 är märkta med en asterisk *.

Det råder gynnsam bevarandestatus när:

Areal:

- Naturtyperna silikatgräsmarker (6270) * och sanddynerna (2130) tillsammans omfattar minst 3,4 ha.

Struktur:

- Området hävdas på ett sådant sätt att förnaansamling och igenväxningsvegetation inte skadar eller minskar antalet hävdgynnade arter,
- Området röjs på buskar och träd så att gräsmarkernas utbredning kan bevaras och öka.
- Området hävdas med betesdjur på så sätt att tramp bevarar och skapar nya sandblottor.

Arter: Silikatgräsmarker (6270)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 6270. De typiska arterna jungfrulin, vårstarr, hirsstarr, darrgräs, gulmåra, fårsvingel, liten blåklocka, bockrot och backtimjan har påträffats i naturtypen. Backtimjan ska finnas kvar i området.

Arter: Grå dyner (2130)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtypen 2130. De typiska arterna sandstarr, borsttåtel, gulmåra och vårtåtel har påträffats i naturtypen. Borsttåtel ska finnas kvar i området.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Istandsättningsåtgärder delområde 1

- Översyn av stängsel och stengärde.
- Røj bort och begränsa mängden buskar. Ta bort större delen enbuskar, en grupp fläder och en del rosenbuskar. Bevara dock en del blommande /bärande buskar av slån, fågelbär, nypon, rönn och gammal fläder.
- Ta bort träd av svarttall

Istandsättningsåtgärder delområde 2

- Översyn av stängsel och stengärde.
- Røj bort de flesta buskar. Ta bort större delen enbuskar, enstaka större kan lämnas. All björnbär röjs bort. Några spridda grupper slån och nyponros kan lämnas.
- Dra gärna upp buskar med rötter för att undvika spridning och för att skapa sandblottor
- Bevara en grupp med svarttall i sydost som skydd till betesdjuren. Övrigt tas bort.

Underhållsåtgärder

- Røj buskar och sly.
- Skapa sandblottor vid behov
- På lång sikt ska svarttallen röjas bort från reservatet, men det bör finnas andra inhemska träd som väderskydd för djuren innan all svarttall avverkas

.Sandblottor i dynlandskapet som utgör en del av den torrare betesmarken på sanddyner. Sandblottor är bl.a. viktiga för sandlevande insekter. Sandstarr dominerar och till vänster blommar gulmåra som båda är karaktäristiska arter för naturtypen.

4.2 Planeringsområde B – Öppen fuktig natur- och kulturbetesmark

Delområde 1: Öppen fuktig betesmark med igenväxning av björnbär (0,82 ha)

Naturtyper: Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230), Fuktängar med blåttåtel eller starr (6410)

Delområde 2: Öppen fuktäng, fritt rinnande vattendrag, översilningsmark (0,6 ha)

Naturtyper: Fuktäng (6915) och Öppen fuktig kultiverad betesmark (6911). Dessa är ej Natura 2000-typer.

Beskrivning

Fuktängarna kan delas in i två typer. Delområde 1 består av delvis igenväxt fuktäng med starr i den sydvästra delen. Björnbär dominerar här, trots röjningar på våren 2018. På de öppna delarna växer de typiska arterna darrgräs, hirsstarr och stagg. Hundstarr är en karaktärsart. I övrigt växer det mycket älgört och strandlysing. I kanterna ingår även inslag av artrika stagggräsmarker med typiska arter stagg och knägräs samt luddttåtel och krypven.

Delområde 2 består av mer näringspåverkad, bitvis kultiverad betesmark i västra delen av reservatet, där även vattendraget rinner ner. Här hittar man den rödlistade källfränen (VU), men även arter som bäckveronika och tiggarranunkel. Längre upp längs bäcken dominerar älgört, brännässla och rosendunört. Bäckens rinner ner från dike i ovanliggande åker öster om reservatet, men tillåts rinna fritt och meandra i betesmarken. Troligen bidrar det näringsrika vattnet till att betesmarken här är näringsrik. Det främsta hotet mot lokalerna för källfräne är sannolikt igenväxning till följd av upphörd hävd, men förmodligen missgynnas arten även av ett alltför kraftigt betestryck. Dränering och andra förändringar som påverkar vattendragens naturliga flöden och deras vattenkvalitet är, tillsammans med konstgödning på de omgivande betesmarkerna, andra hot mot arten.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

De bevarandemål som fastställts inom ramen för Natura 2000 är märkta med en asterisk *.

Det råder gynnsam bevarandestatus när:

Areal:

- Naturtypen fuktängar med blåttåtel eller starr (6270) *omfattar minst 0,7 ha,
- Alla fuktängar betas.

Struktur:

- Området hävdas på ett sådant sätt att förnaansamling och igenväxningsvegetation inte skadar eller minskar antalet hävdgynnade arter,
- Området röjs på buskar och träd så att gräsmarkernas utbredning kan bevaras och öka.

Arter: Fuktängar med blååtäl eller starr (6410), staggräsmarker (6230) och övrig fuktäng (6915)

- Det ska finnas minst 2 typiska arter i genomsnitt per provyta i naturtyperna 6410 och 6270. De typiska arterna knägräs, stagg, hirsstarr, darrgräs med flera har påträffats i naturtyperna. Hirsstarr och stagg ska förekomma
- Den rödlistade källfränen (VU) ska förekomma och inte minska i omfattning.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Istandsättningsåtgärder

- Översyn av stängsel och stengärde.
- Røj bort och begränsa mängden buskar. Ta bort all björnbär och en hel del andra buskar. Enstaka större buskage kan lämnas kvar.

Underhållsåtgärder

- Røj buskar och sly. Björnbär röjs två gånger om året, under våren precis innan betespåsläpp och under hösten.

Naturresevatet från nordost mot sydväst. I förgrunden blommar älgört och brännässla frodigt längs den meandrande bäcken som drar med sig näringsrikt vatten från åkern. Längre ner svämmas vattnet över i den mer välbetade fuktängen där källfräne (VU) växer.

5 Friluftsliv

Parkeringsplats finns ner mot stranden vid närbelägna naturreservatet Stora Hults strand. Busshållplats finns i Vejbystrand, några hundra meter från reservatet.

5.1 Tillgänglighet, parkering och informationsskyltar

Mål:

- Det ska finnas en parkeringsplats, befintlig vid stranden.
- Det ska finnas en informationsskylt vid entré/stätta och en hänvisningsskylt vid parkeringsplatsen.
- Skyltarna bör informera om områdets historia, naturtyper, flora & fauna, med fokus på hävdgynande växter och eventuellt sandlevande organismer.

Skötselåtgärder:

- Förvaltaren ansvarar för att underhålla parkeringsplats m m.
- Förvaltaren ansvarar för iordningsställande av informationsskylt. (Den gamla vid sydvästra hörnet bör ses över och eventuellt bytas ut.)
- Entré med stätta och informationsskylt bör vara på samma plats. Förslagsvis anläggs en stätta vid nuvarande informationsskylt, i sydvästra hörnet närmast parkeringen (bilaga 7). Den gamla stättan kan vara kvar eller tas bort. (Alternativt flyttas skylten till stättan.)

5.2 Vägvisning

Mål:

- Minst en vägvisningsskylt med upplysning om reservatet ska/bör finnas vid parkeringsplatsen (se ovan).

Skötselåtgärder:

- Förvaltaren ansvarar för kontakten med Trafikverket.

5.3 Vägar, stigar och leder

Idag finns endast en otydlig kreatursstig genom området. Någon stig behövs heller inte för att besöka området, då det är lättframkomligt och endast rör sig om knappa 5 ha. En möjlighet är en naturstig som leder runt till olika naturtyper, strukturer och arter, men är inte nödvändigt för att hitta dessa eller för att kunna uppleva naturreservatet.

5.4 Renhållning och sanitära anordningar

Det finns idag inga renhållnings- eller sanitära anordningar för allmänheten. Om naturvårdsförvaltaren bedömer att det finns behov för det kan man komplettera med detta framöver. Däremot finns toaletter och soptunnor i det angränsande naturreservatet Stora Hults strand. Hänvisning kan göras till anläggningarna i Stora Hults strand.

5.5 Eldning

Eldning är ej förbjudet enligt reservatets föreskrifter, men är ej att rekommendera. Engångsgrill kan inte rekommenderas på grund av nedskräpningen.

Sandstarr dominerar de halvöppna sanddynerna.

6 Arter

6.1 Rödlistade arter

ArtDatabankens rödlista från 2015. Kärleväxter är relativt väl eftersökta medan t.ex. insekter är mer bristfälligt undersökta. Nedanstående artförteckning innehåller 9 rödlistade arter, varav två troligen är utgångna.

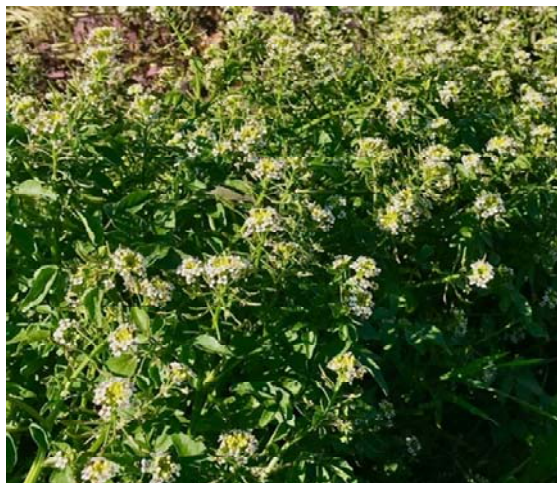
Svenskt namn	Latinskt namn	2015	Växtplats
Kärleväxter			
Källfräne	<i>Nasturtium officinale</i>	VU	Fuktig betesmark, längs vattendraget (Skånes flora, 1990, återfunnen, 2018)
Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT	Silikatgräsmarker, backarna i nordost (Skånes flora, 1990, återfunnen, 2018)
Jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT	Silikatgräsmarker, backarna i öster (Skånes flora, 1990, återfunnen, 2018)
Etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT	Näringsgynnad. Troligen på fuktängar. Östra delen (Artportalen, 2012).
Svarttandad maskros	<i>Taraxacum duplidentifrons</i>	VU	I sydväst och nordost, äldre fodermarker (Skånes flora, 1994). Utgången?
Plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT	Kalkrik, fuktig mark, främst i välhävda naturbetesmarker med låg vegetation (Skånes flora, 1990). Utgången?
Blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	VU	Öppna, näringsrika våtmarksmiljöer som diken, översilad mark, som betas, är upptrampade och gärna blottade av betesdjur (Skånes flora, 1990).
Fåglar			
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU	Ett adult par i lämplig häckningsmiljö (Artportalen, 2014).
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU	30 st födosökande (Artportalen, 2014)

¹ Hotkategorier enligt fastställd svensk rödlista av ArtDatabanken från 2015. Hotkategorierna är: NT=missgynnad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, CR=akut hotad, RE=försvunnen och DD=kunskapsbrist, LC= Rödlistade 2005, numera livskraftiga populationer; S= Signalart; ÅGP= ingår i en åtgärdsprogram för hotade arter.

6.2 Typiska arter och indikatorarter

Artlistan är ett urval från bilaga 1, Arter funna vid Skånes florainvetering (1990, 1994, 1999) i Stora Hults fälod. Nya arter är tillägg från bevarandeplanen, 2005, och fältbesök av Ekologigruppen, 2018, inför denna skötselplan. Dessa anges med årtal efter artnamn.

Svenskt namn	Latinskt namn	Typisk art	Växtplats-naturtyp
Källarv	<i>Stellaria uliginosa</i>	Typisk art i 7160	Källor och källkärr, rikkärrsindikator
Kärringtand (2018)	<i>Lotus corniculatus</i>	Typisk art i 2130 Karaktäristisk art i 2130	Grå dyner
Jungfrulin	<i>Polygala vulgaris</i>	Typisk art och karaktäristisk art i 6230 och 6270	Stagg-gräsmarker och Silikatgräsmarker.
Trift (2005, 2018)	<i>Armeria maritima</i>	Typisk art i 2130	Grå dyner
Sandstarr (2005, 2018)	<i>Carex arenaria</i>	Karaktäristisk art i 2130	Grå dyner
Borsttåtel (2018)	<i>Corynephorus canescens</i>	Typisk art i 2130 Karaktäristisk art i 2130	Grå dyner
Hirsstarr (2018)	<i>Carex panicea</i>	Typisk art och karaktäristisk art i 6410. Karaktäristisk art i 6230. Typisk art i 6270.	Fuktängar, Stagg-gräsmarker och silikatgräsmarker. Ängs- och betesmarksindikator
Pillerstarr	<i>Carex pilulifera</i>	Typisk och karaktäristisk art i 6230. Typisk art i 6270	Stagg-gräsmarker och Silikatgräsmarker
Vårstarr	<i>Carex caryophylla</i>	Karaktäristisk art i 6270	Silikatgräsmarker
Vårtåtel	<i>Aira praecox</i>	Typisk och karaktäristisk art i 2130	Grå dyner
Darrgräs (2018)	<i>Briza media</i>	Typisk och karaktäristisk art i 6410. Typisk art i 6270	Fuktängar och silikatgräsmarker. Ängs- och betesmarksindikator
Fårsvingel (2005, 2018)	<i>Festuca ovina</i>	Karaktäristisk art i 2130	Grå dyner
Gulmåra (2005, 2018)	<i>Galium verum</i>	Karaktäristisk art i 2130 och 6270	Grå dyner och silikatgräsmarker. Ängs- och betesmarksindikator
Bockrot (2018)	<i>Pimpinella saxifraga</i>	Typisk och karaktäristisk art i 6270	Silikatgräsmarker
Liten blålocka (2018)	<i>Campanula rotundifolia</i>	Typisk och karaktäristisk art i 6270	Silikatgräsmarker
Stagg (2018)	<i>Nardus Stricta</i>	Typisk och karaktäristisk art i 6230. Typisk art i 6410	Stagg-gräsmarker och fukthedar
Knägräs (2018)	<i>Danthonia decumbens</i>	Typisk och karaktäristisk art i 6230	Stagg-gräsmarker
Hundstarr (2018)	<i>Carex nigra</i>	Karaktäristisk art i 6410	Fukthedar

I vänster spalt: Högst upp källfräne (VU) som växer längs det näringsrika meandrande lilla vattendraget. I mitten: Blommande stagg, typisk art i stagggräsmarkerna i väster. Längst ner till vänster: Etternässla (NT), höstblommande på ruderatmarker och näringsrika platser. I höger spalt: Blommande backtimjan (NT) och under den jordtistel (NT) på de sandiga örtrika torrbackarna. Längs ner till höger: Borsttistel som är en typisk art på sanddyner.

Foto: © Magnus Nilsson, Ekologigruppen

7 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Exempelvis backtimjan och stagg följs upp för att kontrollera hävd. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder. Källfräne, rödlistad (VU) följs särskilt upp för att kontrollera lagom hävd, krav på instängsling e.d.

8.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas till ny kunskap.

8.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

9 Kostnadsansvar och prioriteringar

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Planerings- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prio- ritet	Upplysningar
Mark- skötsel	Avverka bergtall	Snarast	Område 1 A.	Förvaltaren	1	Inga markskador får uppkomma
	Röja buskar av en, fläder, slån	Inom 5 år, därefter vid 5-10	Främst område 1, men även 2	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs motormanuellt
	Röja björnbär	Snarast, därefter vid behov	Främst område 2	Förvaltaren	1	Motor- manuellt
	Skapa sandblottor	Löpande vid behov	Område 1 B	Förvaltaren	2	Motor- manuellt
Anlägg- ningar	Underhåll av parkeringsplats	Vid behov	Vid Stora Hults strand	Förvaltaren	3	
	Uppsättning och underhåll av informations-skyltar	Snarast	Vid stättan, grinden och parkeringen	Förvaltaren	2	
	Uppsättning av väg- visningsskylt vid parkering	Snarast	Vid parkeringen	Förvaltaren	2	
	Underhåll eller anläggande av ny stätta/grind	Snarast,	Nordvästra eller Sydvästra hörnet	Förvaltaren	1	

10 Källor

10.1 Litteratur

Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken SLU, Uppsala.

Länsstyrelsen i Kristianstads län 1959. Beslut. Bildande av naturreservatet Stora Hults fälä

Naturvårdsverket 2015. Vägledning om utformning av skötselplan. Naturvårdsverket, Stockholm

Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11.

Nilsson, K. Länsstyrelsen i Malmö 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Nytebodaskogen SE0420103. Reviderad: Löfberg, M. Länsstyrelsen i Malmö 2011.

10.2 Kartor, databaser och hemsidor

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/besok-och-upptack/naturreservat/bastad/stora-hults-falad.html>

<https://kso.etjanster.lantmateriet.se/#>

<https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

<https://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/searchresult.html?archive=GEOIN&firstMatchToReturnLMS=1&firstMatchToReturnRAK=1&firstMatchToReturnREG=11&yMin=6243648&xMin=360638&yMax=6245648&xMax=362638>

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/sknat/?nvrid=2000971#Stora%20Hults%20f%C3%A4lad>

<https://artfakta.artdatabanken.se/>

<https://www.artportalen.se/>

10.3 Muntliga kontakter

Johan Krook, Ekologigruppen AB.

Bilaga 1. Arter funna vid Skånes flora inventering 1990, 1994, 1999

SVENSKAT NAMN	VETENSKAPLIGT NAMN	PLATS	RUBIN-KOORD	DATUM
Majbräken	<i>Athyrium filix-femina</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Svarttall	<i>Pinus nigra</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Bitterpilört	<i>Polygonum hydropiper</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Krypnarv	<i>Sagina procumbens</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Grönknavel/tuvknavel	<i>Scleranthus annuus</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Rödnarv	<i>Spergularia rubra</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Källarv	<i>Stellaria uliginosa</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Råttsvans	<i>Myosurus minimus</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Ältranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Tiggarranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Sommargyllen	<i>Barbarea vulgaris ssp. arcuata</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Källfräne	<i>Rorippa nasturtium-aquaticum</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Källfräne	<i>Rorippa nasturtium-aquaticum</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3317	990613
Sumpfräne	<i>Rorippa palustris</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Käringtand	<i>Lotus corniculatus</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Sparvnäva	<i>Geranium pusillum</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Jungfrulin	<i>Polygala vulgaris</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Styvmorsviol	<i>Viola tricolor ssp. tricolor</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Bäckmärke	<i>Berula erecta</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Ljung	<i>Calluna vulgaris</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Vattenmåra/stor vattenmåra	<i>Galium palustre</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Sumpförgätmigej/strand-förgätmigej	<i>Myosotis laxa</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Äkta förgätmigej	<i>Myosotis scorpioides</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Jordreva	<i>Glechoma hederacea</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Kransmynta	<i>Mentha x verticillata</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Besksöta	<i>Solanum dulcamara</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Fingerborgsblomma	<i>Digitalis purpurea</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Bäckveronika	<i>Veronica beccabunga</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Ärenpris	<i>Veronica officinalis</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Majveronika	<i>Veronica serpyllifolia</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Vägtistel	<i>Cirsium vulgare</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701

Svarttandad maskros (Celtica)	<i>Taraxacum duplidentifrons</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Knoppmaskros (Eryth.)	<i>Taraxacum brachyglossum</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Knoppmaskros (Eryth.)	<i>Taraxacum brachyglossum</i>	700m VNV St. Hult	3C9c3318	990507
Backmaskros (Eryth.)	<i>Taraxacum lacistophyllum</i>	St. Hults fålad	3C9c3318	950513
Backmaskros (Eryth.)	<i>Taraxacum lacistophyllum</i>	700m VNV St. Hult	3C9c3318	990507
Ängsmaskros	<i>Taraxacum hamatum</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Ogräsmaskrosor	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Ogräsmaskros (haematicum)	<i>Taraxacum haematicum</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Ogräsmaskros (haematicum)	<i>Taraxacum haematicum</i>	700m VNV St. Hult	3C9c3318	990507
Ryltåg	<i>Juncus articulatus</i> var. <i>articulatus</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Vägtåg	<i>Juncus bufonius</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Stubbtåg	<i>Juncus compressus</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Vårstarr	<i>Carex caryophylla</i>	Lilla Hults fålad	3C9c3318	940513
Grusstarr	<i>Carex hirta</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Harstarr	<i>Carex ovalis</i> var. <i>ovalis</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Hirsstarr	<i>Carex panicea</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Pillerstarr	<i>Carex pilulifera</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Agnsäb/baltisk agnsäv	<i>Eleocharis uniglumis</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Brunven	<i>Agrostis canina</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Vårtåtel	<i>Aira praecox</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Kärrkavle	<i>Alopecurus geniculatus</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Vårbrodd	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Darrgräs	<i>Briza media</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Kruståtel	<i>Deschampsia flexuosa</i>	St. Hults fålad N-delen	3C9c3319	900701
Ängssvingel	<i>Festuca pratensis</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Ängsgröe coll.	<i>Poa pratensis</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701
Kärrgröe	<i>Poa trivialis</i>	St. Hults fålad	3C9c3317	900701

Bilaga 2. Lägeskarta Stora Hults fälä

Bilaga 3. Skötselområden

Bilaga 4 Skötselområden med förslag på buskar som bevaras. Övrigt röjs bort

Bilaga 5. Natura 2000 naturtyper

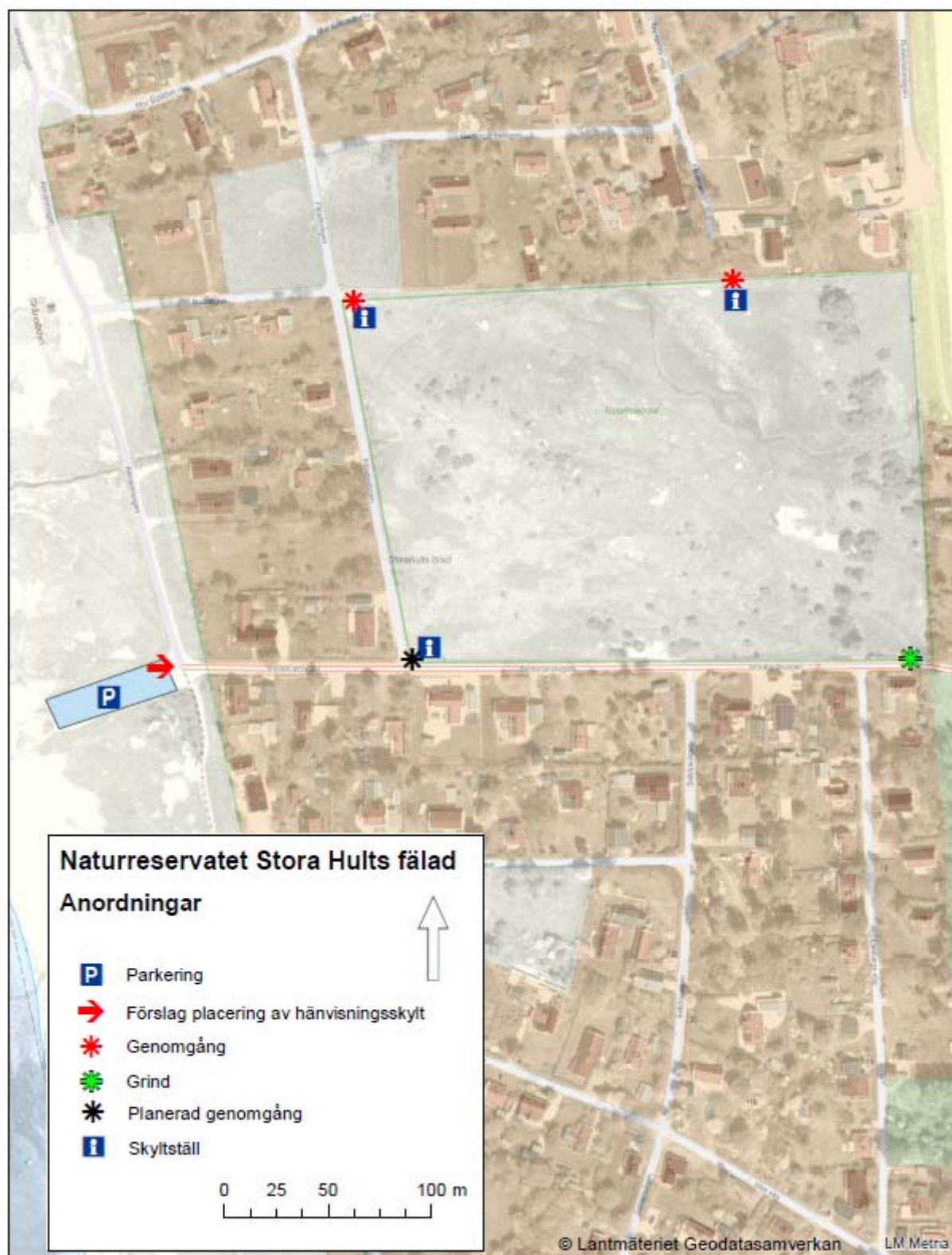
Natura 2000-området Stora Hults fälad, SE0420149 med naturtyper

Natura 2000 naturtyper kortnamn; 2130-Grå dyner 6230- Stagg-gräsmarker
6410- Fuktängar 6270-Silikatgräsmarker

Icke Natura2000 naturtypsklassade naturtyper: 6911-öppen kultiverad betesmark och 6915 Fuktäng

Bilaga 6 Anläggningar, anordningar

Skötselplan för naturreservatet Stora Hults fälä

Båstad kommun

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Jenny Hall
010 – 224 12 57
skane@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

SGU (Sveriges geologiska undersökning): Avstår från att yttra sig i ärendet.

E.ON Energidistribution AB: Konstaterar att området inte berör vårt koncessionsområde för elnät och tar därmed inte ställning till planförslaget.

Skogsstyrelsen, Skånes distrikt: Skogsstyrelsen har inget att erinra mot den kombinerade skötsel och bevarandeplanen för Stora Hults fålad och ser positivt på att naturvärdena skyddas långsiktigt i enlighet med framtagna skötselplan

Föreningen Stora Hults Strand: Vi anser att planen är bra och väl genomarbetad. De mest akuta åtgärderna som behöver tacklas är att ta bort björnbärssnår och säkra tillräckligt hårt betestryck, något som också framgår av planen. Det blåser ofta hårt från havet och betesdjuren måste få tillräckligt skydd från de träd och buskage som ska sparas.

Det kommer att bli rejäla röjningar vid de initiala insatserna. Vi föreslår att man överväger flisning med bortforsling av flis istället för bränning. Tidpunkten för insatser bör vara sådan att inte fåglarnas häckning eller fjärilar och andra insekter blir onödigt drabbade.

En bra skötselplan är grundvalen för en bra skötsel av reservatet- men det är lika viktigt att utförandet av planen sker på ett professionellt sätt. Vi förstår att det är själva skötselplanen som är utsänd för att få synpunkter men vi menar att det är lika viktigt att vi ges tillfälle att ge synpunkter på hur den är tänkt att genomföras.

Vi är inte på det klara med vad/ vem som är förvaltare av reservatet, samt hur insatsen för skötselplanen ska bekostas. På skyltarna vid reservatet anges

Naturskyddsföreningen i Skåne som förvaltare och på Länsstyrelsen hemsida för reservatet står det att Länsstyrelsen Skåne är förvaltare. Förvaltaren verkar ju vara ansvarig för det mesta vad gäller utförandet av de åtgärder som anges i skötselplanen. Förvaltaren och de eventuella entreprenörer som förvaltaren anlitar måste ha tillgång till rätt kompetens och tillgång till adekvat utrustning för att utföra sitt uppdrag. Anslagna medel måste också vara tillräckliga för att skötselplanen skall kunna genomföras som tänkt. En arbetsledare med rätt kompetens måste vara på plats när större eller känsligare arbeten utförs, speciellt vid de initiala åtgärderna. En viss kontinuitet är önskvärd så att förvaltare/entreprenörer kan planera sitt arbete på ett rationellt sätt. Vi anser ett kontrakt på minst 3 år vore bra- kontraktet ska dock kunna brytas om Länsstyrelsen inte är nöjd med utförandet.

Förslag på mindre rättelser:

Sid 8 Förslövs kyrka (ej Förlov)

Sid 12 De flacka partierna i syd och sydväst (ej syd och sydost)

Sid 14 Befintliga skyltar finns både i det sydvästra hörnet och nordvästra hörnet, medan stättorna finns i det sydöstra hörnet och nordvästra hörnet. Det finns också en grind och en dålig skylt där vägen Fårstigen slutar vid reservatsgränsen.

Sid 18 bör stå översyn av stängsel och stengärde

Sid 21 bör stå översyn av stängsel och stengärde

Det bör framgå att hundar måste hållas kopplade året runt inom reservatet. Idag finns det bara en lös skylt om detta vid den nordvästra reservatsskylten.

Länsstyrelsen: Under rubriken 3:2 anges redan att det bortröjda materialet kan eldas eller bortföras. Under 3:2 specificeras att Rövningarna bör genomföras vid en tidpunkt då det inte stör häckande fåglar.

Naturskyddsföreningen i Skåne är markägare och har tidigare förvaltat reservatet. Naturskyddsföreningen önskar att Länsstyrelsen tar över förvaltarskapet över Stora Hults fälad. I beslutet om fastställande av skötselplan beslutas även att Länsstyrelsen i Skåne ska förvalta naturreservatet. Skyltarna vid reservatet kommer att uppdateras med information om att Länsstyrelsen är förvaltare.

Länsstyrelsen Skåne har stor erfarenhet av att såväl förvalta naturreservat som olika naturvårdsentreprenörer, och har professionell kompetens att förvalta reservatet.

På frågan hur åtgärderna ska bekostas och genomföras är svaret att Länsstyrelsen är beroende av medelstilldelning från Naturvårdsverket, och är beroende av att det finns medel och utbildade arbetslag att anlita för att kunna genomföra åtgärder som föreslås i skötselplanen. Naturvårdsverket lämnar medel på årsbasis till Länsstyrelsen som därmed inte har möjlighet att skriva längre kontrakt än ett år.

Det finns inte några reservatsföreskrifter som styr att hundar ska hållas kopplade året runt i naturreservatet. Skylten om koppeltvång har antagligen ett annat ursprung. Det är dock olämpligt att ha lös hund i betesmarker där det går betesdjur.

Sid 8 rättas stavning

Sid 12 rättas till södra delen

Sid 14- Placering av befintliga reservatsskyltar och stättor beskrivs i skötselplanen, liksom planerade genomgångar och plats för ny skyltning, se bilaga 6

Sid 18 Stengärde läggs till.

Sid 21 Stengärde läggs till

TeliaSonera Skanova AcessAB (Skanova): Skanova har kabelanläggningar inom detaljplaneområdet, se bifogad karta. Punkter och streck är luftledning, medan streckade är markförlagda kablar i osäkert läge.

Skanova önskar så långt möjligt behålla befintliga kabelanläggningars nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader i samband med flyttning. Skanova motsätter sig inte skötselplanen under förutsättning att de kan komma åt befintlig kabelanläggning för skötsel och underhåll.

I den händelse att trädfällning behöver utföras i närheten av Skanovas kabelanläggningar ska Skanovas Nätcenter kontaktas minst 10 dagar innan utförandet för hjälp med nedtagning av deras ledning om denna är i riskzon. Nätcenter nås på 020-505000 alternativt natcenter@skanova.se

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den. Om så önskas kan

ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att ifogas i plankartan. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>. Kabelanvisning beställs via <https://www.ledningskollen.se>

Länsstyrelsen: Det finns inte bestämmelser i skötselplanen eller befintliga reservatsföreskrifterna som reglerar rätten att komma åt befintliga kabelanläggningar för skötsel och underhåll. Länsstyrelsen vill dock erinra om att området utgörs av ett Natura 2000 område och att kontakt ska tas med Länsstyrelsen, om åtgärder planeras som kan påverka arter eller habitat. Om åtgärderna riskerar att negativt påverka Natura 2000 områdets habitat eller arter krävs det samråd eller Natura 2000 tillstånd för åtgärden.

Länsstyrelsen kommer att kontakta Skanova om trädfällningar riskerar att påverka luftledningarna.

Stora Hults byalag: Fäläden har i folkmun kallats Friza fäläd, efter Fritz Nilsson som man började sköta och beta markerna sedan 1950. Hans son och sonhustru tog över och därefter sonens systerdotter. Det är alltså samma familj som tagit ansvar för

skötseln i nästan 70 års tid. Byalaget anser att Friza fälad det borde vara det rätta namnet på området.

Vi har inga erinringar om själva skötselplanen, men anser att området skulle kunna utvecklas genom att man anlägger en mindre våtmark där, vilket skulle kunna både fungera som en kvävefälla och berika fågellivet.

Byalaget sköter redan annan samfälld mark i byn, och om nuvarande familj, som skött fäladen sedan 1950-talet inte längre vill ansvara, kan byalaget tänka sig att ta över.

Länsstyrelsen: Om namnet på området ska ändras krävs det att man tar ett nytt beslut om naturreservatet, detta är endast ett beslut om skötselplan. Information om att fäladen kallas Friza fälad och bakgrunden till detta tas upp under 2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria.

Största delen av arealen i Stora Hults fälad är naturtypsklassad enligt Natura 2000. Då man inte får minska andelen naturtypsklassad areal är det svårt att få till en våtmark i aktuellt område.

Länsstyrelsen ser positivt på att Stora Hults byalag kan tänka sig att ta ansvar för fäladen.

Lunds Botaniska förening

Under rubrik 4 "Specifika mål och skötselåtgärder för planeringsområdena", används benämningarna planeringsområde 1 och 2 samt planeringsområde A och B. Om jag förstår det rätt så är 1 och A samma planeringsområde och därför bör antingen 1 eller A användas.

På sidan 18 står det att en grupp med svarttall sak bevaras som skydd för djuren. Svarttall är ingen inhemsk art och bör inte växa inom naturreservatet. Ett förslag är att släppa upp en grupp inhemska träd, och när de blivit tillräckligt stora, ta bort svarttallarna.

På sidan 20 används artnamnet videört vilket enligt Dyntaxa är en synonym till strandlysing så namnet bör ändras.

Det saknas tydliga önskemål om vilket djurslag för hävd och antal individ som vore bäst för reservatet. Det bör också specificeras om hela området ska betas lika hårt eller om det ska vara olika betetryck och betesperioder på de olika områden.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ändrar benämningen av planeringsområdena till A och B.

På sidan 18 läggs till vid Underhållsåtgärder

På lång sikt ska svarttallen röjas bort från reservatet, men det bör finnas andra inhemska träd som väderskydd för djuren innan all svarttall avverkas

På sidan 20 ändras artnamnet videört till strandlysing.

Länsstyrelsen väljer med hänsyn till årsvariationer (nederbörd, torka m.m.) och igenväxning att inte lämna några tydliga rekommendationer om vilket djurslag eller antal djurenheter som är lämpligt att hålla inom reservatet. Naturreservatet är relativt litet till storleken och länsstyrelsen ser inte någon anledning att fällindela för att styra betetrycket.

Puggehaten- Skånes Mykologiska förening

Puggehaten ser mycket positivt på att naturreservatet och Natura 2000-området Stora Hults fålad får en skötsel- och bevarandeplan. Dock saknar vi den sedvanliga dokumentationen kring föreskrifter mm som normalt finns antingen som separat dokument och/eller i skötselplanen, vilket vi finner en aning märkligt? Stora Hults fålad är i stort sett helt okänt ur mykologisk synpunkt, endast fyra arter finns rapporterade på Artportalen. Kontakt med rapportören pekar dock på att det finns en mycket stor potential för andra ängssvampar. Markens historia och beskrivningen av vegetationen pekar likaså i den riktningen. En inventering av svampar under rätt tid ett gott svampår skulle med stor sannolikhet bekräfta detta. Trots den uppenbara möjligheten finns ordet "svamp" överhuvudtaget inte med i skötselplanen, vilket är anmärkningsvärt med tanke på områdets uppenbara kvaliteter.

Vi är väl medvetna om att svamparna tyvärr inte finns med officiellt i Natura 2000-sammanhang, men det brukar inte hindra länsstyrelsen från att ta med dem även i bevarandeplaner. Puggehaten har i övrigt följande synpunkter på

- Föreskrifter
Saknas helt! Anmärkningsvärt!

- 1 Syftet med naturreservatet
Sid 6, fjärde stycket står: ... hotade eller sällsynta växt- och djurarter, som är knutna till ...bör i analogi med ovan sagda och för att vara proaktivt lyda: hotade eller sällsynta växt-, svamp och djurarter, som är knutna till ...
- 3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning
3.1 Övergripande mål
"Det övergripande målet för hela naturreservatet är att ha en välhådd gräsmark som framför allt bevarar och utvecklar den hävdgynnade floran och faunan." Den sista delen bör också i analogi med ovan lyda ; "... bevarar och utvecklar den hävdgynnade floran, fungan och faunan." Vad vi kan bedöma så bör i övrigt föreslagna mål för markanvändning och skötsel samt föreslagna åtgärder i huvudsak vara positiva även för områdets funga.
- Dokumentation och uppföljning
Med tanke på områdets mykologiska potential och den obefintliga kunskapen om fungan, är det önskvärt att det ges möjlighet till en inventering under en gynnsam säsong.

Föreningen, eller enskilda medlemmar, kan framöver och efter överenskommelse bidra till att öka kunskapen om områdets funga. Kontakt tas enklast via epost på info@puggehatten.se.

Länsstyrelsen

Detta är endast en skötselplan för reservatet. Reservatsbeslutet för Stora Hults fäläd är från 1959 och har mycket begränsade föreskrifter där det bl.a. gäller att fastigheten får icke användas för bebyggelse, tältning, fordonsparkering eller offentliga nöjeställningar.

I skötselplanen kan man inte påverka vad syftet med reservatet är, detta specificeras i beslutet, där svampar inte omnämns.

Målet med skötseln handlar om naturmiljön och här lyfter Länsstyrelsen in fungan i det övergripande målet.

Länsstyrelsen ser positivt på och välkomnar inventering av fungan i området. Det finns inga föreskrifter som reglerar inventeringar eller svampplockning inom naturreservatet.

Länsstyrelsen
Skåne

BESLUT

8(8)

2019-06-13

Dnr 511-38286-2018
1278-209

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till regeringen, Miljödepartementet.
Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till
Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 12 juli 2019. Om den
som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha
kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen,
telefon 010-224 10 00 (växel).